

Ik adviseer alle mannen vanaf vijftig om zich te laten informeren over hun risico op prostaatkanker

Pim van Leeuwen uroloog

INTERVIEW DE EXPERT

De voors en tegens van het weten

Uroloog Pim van Leeuwen van het Antoni van Leeuwenhoek heeft een missie: het terugdringen van prostaatkankersterfte in Nederland. „Het is van groot belang dat we prostaatkanker in een vroeg stadium opsporen bij mannen met het hoogste risico.”

→ Vervolg van vorige pagina

Op feestjes is het geen gespreksonderwerp: 'Heb jij je prostaat al laten onderzoeken?' Slechts een op de vijf mannen weet waar zijn prostaat zit. Je weet wel, die klier onder de blaas die prostaatvocht maakt, dat bij het klaarkomen met de zaadcellen naar buiten schiet. „Het zou juist wel bespreekbaar moeten zijn”, zegt uroloog Pim van Leeuwen van het Antoni van Leeuwenhoek. „Ik adviseer alle mannen vanaf vijftig om zich te laten informeren over hun persoonlijke risico op prostaatkanker en de voors en tegens van vroegdiagnostiek. Om uiteindelijk weloverwogen te besluiten: dit onderzoek is wel, of niet iets voor mij.” Prostaatkanker is in een vroeg stadium te diagnosticeren, door bloed te laten prikken. Is het stofje PSA (Prostaat Specifiek Antigeen) verhoogd? Het kan wijzen op prostaatkanker, maar ook op een ontstekings- of prostaatvergroting. Ook met de leeftijd stijgt het PSA-gehalte in het bloed. Bij een te hoog PSA en/of een afwijkende prostaat (de huisarts voelt met de vinger via de anus hoe

de prostaat aanvoelt) is verder onderzoek in het ziekenhuis nodig. Daar wordt ook een MRI-scan van de prostaat gemaakt.

Kleine hapjes

Alleen als het nodig is, worden er kleine hapjes prostaat weggehaald (biopten) en onderzocht op kankercellen. „Vroeger werden er direct biopten genomen. Als we nu biopten nemen, is het bijna altijd prostaatkanker, omdat we op de MRI-scan een afwijking hebben gezien. Het aantal onnodige biopten is erg beperkt.” De PSA-test heeft grote voordelen. „Vroegdiagnostiek is effectief: we

Beste zorg

Het Antoni van Leeuwenhoek in Amsterdam - het in kanker gespecialiseerde ziekenhuis - is onderdeel van het Prostaatkankernetwerk Nederland. Dat is een samenwerking tussen twaalf ziekenhuizen in de regio Noord-Holland en de Flevopolder met als doel om de best mogelijke zorg bij prostaatkanker te bieden. Voor meer informatie over prostaatkanker en lotgenotencontact: prostaatkankerstichting.nl

diagnosticeren de kanker in een vroeger stadium, we reduceren het aantal mannen met uitgezaaide prostaatkanker en verminderen de sterfte aan prostaatkanker”, zegt Van Leeuwen. En als de uitslag juist goed blijkt, is dat natuurlijk een hele geruststelling. Maar nadelen zijn er ook. Als het PSA verhoogd is wordt vaak geen prostaatkanker gevonden en heb je onnodig in angst gezeten. Ook bestaat een heel kleine kans dat je met een lage PSA-waarde toch prostaatkanker hebt en ten onrechte opgelucht bent. Wordt er wel prostaatkanker gevonden, dan bestaat de kans dat je daar nooit last van gaat krijgen, maar je moet wel leven met het idee dat je kanker hebt. Het is dan misschien ook moeilijk om nee te zeggen tegen mogelijke behandelingen. Het is belangrijk om overdiagnostiek en overbehandeling - met mogelijke bijwerkingen als erectiepro-

blemen, incontinentie en darmproblemen - te voorkomen. „Want iedere behandeling bij prostaatkanker heeft impact op de kwaliteit van leven, op intimiteit en op je relatie”, zegt Van Leeuwen.

Traag

Veel vormen van prostaatkanker ontwikkelen zich traag en veroorzaken geen klachten. Hij verzekert: „Er is consensus over welke vroeg gediagnosticeerde prostaatkanker direct moet worden behandeld en welke prostaatkanker niet of uitgesteld kan worden aangepakt.” De strategie bij niet actief behandelen is: 'slapende' prostaatkanker actief volgen en afwachten. „Je gaat pas behandelen als de prostaatkanker daadwerkelijk wakker wordt of groei laat zien, die in de toekomst gevaarlijker kan zijn. We doen hier ook veel onderzoek naar.” Bij vroegdiagnostiek is er speciale aandacht voor mannen met een verhoogd risico op het krijgen van prostaatkanker. „Het gaat om gezonde mannen tussen de 50 en 70 jaar met een goede levensverwachting. Hierbij gaat het specifiek om mannen met een Afro-Amerikaanse en om mannen bij

wie prostaatkanker, borstkanker, eierstokkanker of alvleesklierkanker in de familie voorkomt.” Van Leeuwen: „Waar ik niet tegen kan is, als ik in mijn spreekkamer een patiënt van 64 jaar zit met uitgezaaide prostaatkanker die vertelt: 'Mijn vader is overleden aan prostaatkanker en zijn broer had ook prostaatkanker'. Dan denk ik: dit is écht jammer. Deze man viel overduidelijk in de groep met een verhoogd risico. Iemand had hem dat op zijn vijftigste moeten vertellen.”

Spijt

„Als hij dan op dat moment had gezegd: 'Ja, maar dat wil ik helemaal niet weten', prima, even goede vrienden. Maar in dat geval zou hij hier veertien jaar later niet zitten te huilen en had hij gezegd: 'Ik heb er toen over nagedacht. Ik heb gegokt en verloren'. Nu zit hij met spijt: 'Had ik maar'. En dat moeten we zien te voorkomen.” Van Leeuwen noemt het 'enorm belangrijk' dat alle mannen zelf kunnen besluiten of ze willen weten of ze prostaatkanker hebben of niet. „Op basis van adequate informatie.” Vroegdiagnostiek bij prostaatkanker is het meest effectief als het

gestart wordt vóór de leeftijd van 65 jaar, zegt Van Leeuwen. „Juist de jongere mannen hebben er potentieel voordeel bij. Wat we niet moeten hebben is dat alle zeventig-plusmannen naar de huisarts gaan rennen. Die hebben vanwege hun leeftijd veel minder voordeel.”

Nummer 1 kankersoort

In 2022 zijn ruim 14.600 nieuwe gevallen van prostaatkanker vastgesteld. Het is de nummer 1 kankersoort bij mannen boven de 55. Prostaatkanker geeft in het begin meestal geen klachten. Wanneer je klachten ervaart, is de prostaatkanker vaak al uitgezaaid. Bij twintig procent is dat al aan de hand bij de diagnose. Deze mannen zijn niet meer te genezen. Als je er vroeg bij bent is de ziekte te behandelen. Opereren en bestralen gebeurt vaak met robots en is 'minimaal invasief'. Zo'n 3.000 mannen per jaar gaan dood aan prostaatkanker. Dit sterftecijfer is hoger dan het aantal mannen dat overlijdt aan dikke darmkanker en hoger dan het aantal vrouwen dat overlijdt aan borstkanker. Door de vergrijzing zal prostaatkanker sterk toenemen, zegt van Leeuwen. „Daar ligt een enorme uitdaging.”

HUIZENACHT

Kansen voor handige handen

Makelaars noemen het 'kluswoningen'. Anders gezegd: huizen die om een opknappbeurt vragen. Je hebt er dus handige handen (of handige vrienden) voor nodig om de boel naar je zin te maken. Maar daar is de prijs dan ook meestal naar. Zo komt je droomhuis of de droomplek toch binnen je bereik.

In het hart van Oud-karspel (linksboven) staat voor vier ton 'de absolute parel' van het dorp te koop, meldt de makelaar. Het monument 'verdient liefde en aandacht'. In Uitgeest zoekt een monument (575 duizend euro, rechtsboven) een koper 'die er iets moois van kan maken'. Veelzeggend is de zin: 'de

tijd heeft hier stil gestaan'. Wie bij een haven wonen, kan voor 219 duizend euro terecht in Volendam (links-midden). 'Een sfeervolle woning die je je heel snel eigen kan maken', aldus de makelaar. Haarlem heeft de naam duur te zijn, maar als je genoeg neemt met een driekamerappartement dat opgefrist moet worden, kun

je voor 275 duizend euro terecht aan de Engelandlaan (rechts midden). In Roelofarendsveen (linksonder) wacht een twee onder één kap-woning op kopers die er 'een nieuw leven aan willen geven'. Vraagprijs 3,5 ton. Rechtsomder een appartement aan de Anthonie Folkestraat in Bussum. Geen 2,5 ton. Wel in 't Gooi.

Wat moet je doen bij stormschade?

Het regent waarschuwingen en noodscenario's. Weerkundigen zijn al dagen in de ban van de wind. Wat moet je doen bij stormschade? Drie tips van de Vereniging Eigen Huis.

1. Meld de schade direct bij je verzekeraar.
2. Maak foto's waarop de schade duidelijk te zien is.
3. Zorg voor een noodoplossing om grotere schade te voorkomen, maar repareer niets zonder overleg met de verzekeraar.

Lego trekt bijna 100 duizend bezoekers

De tentoonstelling over Lego in het Museum van de 20e Eeuw in Hoorn heeft sinds december vorig jaar bijna 100 duizend bezoekers getrokken. Tijdens de herfstvakantie passeerden dagelijks ruim 500 belangstellenden de kassa. Eind vorig jaar kon het museum een gigantische Lego-collectie overnemen. De steentjes kwamen met twaalf vrachtwagens naar het museum in de oude gevangenis van Hoorn. Daar zijn nu drie zalen met diorama's met rijdende treinen, draaiende kermisattracties en vliegende Star Wars-ruimteschepen te zien. Ook kan er met duizenden steentjes Lego en Duplo gebouwd worden. De mooiste bouwwerken van bezoekers zijn te zien. De tentoonstelling wordt verlengd.

